

Obsah

Úvod	9
------	---

Pravek a starovek

Pohltená morom. Skaza európskej „Atlantídy doby kamennej“ je varovaním pre budúcnosť (<i>Dušan Valent</i>)	15
Prečo sa vracajú doby ľadové? (<i>Dušan Valent</i>)	23
Ako klíma ovplyvnila „neolitickú revolúciu“? (<i>Michaela Mandák Niklová</i>)	33
Klimatická zmena zničila „megamestá“ z doby kamennej (<i>Dušan Valent</i>)	40
Pasca na neolitikov? Prečo sa šírenie poľnohospodárstva zastavilo na 47. rovnobežke... (<i>Michaela Mandák Niklová</i>)	50
Klíma zmenila údolie Indu (<i>Branislav Kovár</i>)	58
Ako klimatická zmena vytvorila staroegyptskú civilizáciu (<i>Jozef Hudec</i>)	69
Kolaps doby stavitel'ov pyramíd a spoločenská zmluva (<i>Miroslav Bárta</i>)	86
Klíma sa mení, staroveký Egypt pretrváva (<i>Martin Odler</i>)	96
Chromý, ale prospešný Hefaistos. O pravekých a starovekých nebezpečných kovoch a prečo je nám to dodnes jedno (<i>Martin Odler</i>)	106
Mierná klíma formuje miernych mužov – ako vnímali starí Gréci klímu? (<i>Michal Habaj</i>)	119
Klíma pomohla expanzii Rimanov (<i>Branislav Kovár</i>)	127
Huni začali migrovať vďaka zmene klímy (<i>Lucia Kovárová</i>)	135

Stredovek

Najhorší rok v ľudských dejinách? (<i>Evina Stein, Branislav Kovár</i>)	147
Ako reagovali Vikingovia na klimatické zmeny? (<i>Matej Harvát</i>)	163
Vzostup i pád Veľkej Moravy mohla podnietiť aj zmena klímy (<i>Matej Harvát</i>)	173
Klíma, hlad a reziliencia v Karolínskej ríši (<i>Evina Stein</i>)	183
Klasický mayský kolaps a teória veľkého sucha (<i>Milan Kováč</i>)	192
Hranice rastu. Žltá rieka, ekonómia, demografia a klimatická zmena v starovekej a stredovekej Číne (<i>Johannes Preiser-Kapeller</i>)	207
Krajina, ktorá neoplýva mliekom a medom. Križiacke výpravy, klimatická zmena a epidémia v Európe a na Blízkom východe v 11. a 13. storočí (<i>Johannes Preiser-Kapeller</i>)	219
Zachránil Európu od Mongolov klimatický výkyv? (<i>Michal Holeščák</i>)	231
Cahokia – mesto, ktoré stvorila a zničila klimatická anomália (<i>Lenka Horáková</i>)	244
Ako ovplyvnila malá doba ľadová dianie v Európe? (<i>Tomáš Homola</i>)	254
Danteho anomália – extrémne počasie a náhle zmeny klímy v Európe pred 700 rokmi (<i>Martin Bauch</i>)	262
Vraždili, aby zastavili klimatický fenomén (<i>Branislav Kovár</i>)	273
Obraz zimy v umení (<i>Pavel Matejovič</i>)	282

Novovek

Ako klimatické zmeny „dopomohli“ k vynájdeniu šampanského (<i>Štefan Hrivňák</i>)	295
„Za morom číha smrť!“ Kaspická klíma a európski cestovatelia v období novoveku (<i>Lukáš Rybár</i>)	303

Spôsobila krízu Osmanskej ríše zmena klímy? (<i>Helena Gahérová</i>)	312
Mohla za írsky hladomor malá doba ľadová? (<i>Mária Rišková</i>)	320
Keď zhaslo slnko (<i>Jan Adamec</i>)	329
Boj o stáročný ruský les (<i>Jan Adamec</i>)	337
Od generála Zimu po impériá tropických heliem. Vojenstvo a klíma v dlhom 19. storočí (<i>Michal Cáp</i>)	346
Klimatická anomália prispela k vzniku španielskej chrípky (<i>Vladimír Koppan</i>)	356
Teplo, teplejšie, horí! Ako ľudstvo prišlo na to, že vie zohriať planétu (<i>Júlia Čížová</i>)	362
Ako sa sója stala kráľovnou svetového agrobiznisu a ohrozila životné prostredie (<i>Jan Adamec</i>)	374
Ako preľudnenie a boj o pôdu ovplyvnili genocídu v Rwande (<i>Vilém Řehák</i>)	383
Ako klimatická zmena prispela k Arabskej jari (<i>Jaroslav Drobný</i>)	393
Nové púšte, miznúce ľadovce a neočakávané vojny? Ozbrojené konflikty v časoch klimatickej zmeny na konci 20. a na začiatku 21. storočia (<i>Michal Cáp</i>)	400
Autori a editori	409
Literatúra a pramene	418